

ily esetben a vevő mily jogcímen birtokolja (és nem birlalja) az ingatlant? Nem mondhatni, hogy bérlet, haszonkölcsön, vagy zálog címén, vagy csak precarius módon. Csakis tulajdon címén bírja. Tulajdonjog címén pedig csakis az birtokolhat, aki ha nem is telekkönyvi, hanem valóságos, jogos tulajdonos. Ily esetekben tehát még kétségtelenebb, hogy az adásvétel nem felfüggesztő feltétel mellett jött létre. Hát még ha a vevő a vételárnak talán nagyobb részét ki is fizette. Hogyan lehetne ekkor felfüggesztő feltételről beszélni? De a vételárat kifizette és az eladó a bekebelezési engedély megadását egyszerűen megtagadja, vagy meg sem is adhatja azt, mert pl.: időközben meghalt.

Mindezekből eléggé kétségtelen, hogy a többször nevezett kikötés nem felfüggesztő, hanem felbontó feltételnek minősítendő. Természetes azonban, hogy a bíróságnak ez az álláspontja csakis a kérdésnek pénzügyi jogi eldöntésére vonatkozik, a kérdésnek magánjogi szempontból való elbírálása nem tartozván ezen bíróság hatáskörébe.

Minthogy pedig az 1920. évi XXXIV. t.-c. 1. §-ának 3. pontja értelmében ingatlanok átszállása vagy átruházása ingatlan vagyona-átruházási illeték alá esik, tekintet nélkül arra is, hogy a telekkönyvben a változást bejegyezték-e vagy sem, és minthogy ugyanazon törvénycikk 101. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy: „a bontó feltétel mellett kötött vételeket úgy kell megilletékezni, mintha feltétlen adásvételi szerződések volnának” — és ugyanazon szakasz (3) bekezdése értelmében a bontó feltétel „bekövetkezése az illeték visszatérítésére vagy törlésére igényt nem ad” — ennél fogva: a jelen megállapodás értelmében kellett határozni.

A magyar királyi közigazgatási bíróságnak a 162. számú jogegységi megállapodásában kimondott azon határozata, hogy utcarendezés céljára városok (községek) által kisajátított ingatlanok után vagyona-átruházási illeték jár, fenntartandó. (Közigazgatási Bíróság 207. számú jogegységi megállapodása.) Az 1881. évi XLI. t.-c. 1. §. 1—13. pontjában, továbbá a 2., 3. és 4. §-aiban részletezve (taxative) sorolja fel, hogy a kisajátításnak közérdekből és mely esetekben van helye.

Ezen kisajátításokra a 64. §. kivétel nélkül illetékmentességet biztosított.

Az 1918. évi XI. t.-c. fenntartotta azokat a mentességeket, amelyeket az általános illetéki törvényeken kívül egyéb törvények biztosítottak egyes személyeknek vagy egyes vagyona-átruházásoknak. Ezért nem is volt szükséges külön rendelkezni a kisajátítások illetékmentességéről sem.

Az 1920. évi XXXIV. t.-c. 8. §-ának 4. pontja azonban az ilyen kivételes illetékmentességeket mind megszüntette.

Ennél fogva megszűnt az 1881. évi XLI. t.-c. 64. §-ában a kisajátításokra biztosított illetékmentesség is.

Bizonyos kisajátítási esetekben az 1920. évi XXXIV. t.-c. is az illetékmentességet biztosította, és pedig amint a törvényjavaslat indokolása kifejezi is, azokban a legnyilvánvalóbb esetekben, amikor a kisajátítás annyira közérdek, hogy azokat a közzintézményeket, amelyeknek a kisajátításra szükségük van, az illetékekkel megterhelni nem szabad, viszont a kisajátítást szenvedőt, aki sok esetben tényleg nem érdekelt és esetleg kárt szenved a kisajátítás folytán, az illeték fizetésére szorítani nem méltányos.

Ezeket a kivételes kisajátítási eseteket, amelyekre az illetékmentességet továbbra is fenntartotta, az 1920. évi XXXIV. t.-c. 113. §-ának (1) bekezdése az 1881. évi XLI. t.-c. 1. §. 1—12. pontban felsoroltakra korlátozta.

Községekben új utcák és közterek nyitására és egyéb közérdekű célok megvalósítására szükséges közérdekű kisajátítások eseteit az 1881. évi XLI. t.-c. 2. és 3. §-a sorolja fel és ezeket a 2. §. is az 1. §-ban felsoroltakon felüli eseteknek minősíti.

Mindezekből kétségtelen, hogy a kisajátításokra fennállott általános illetékmentességet az 1920. XXXIV. t.-c. 113. §. (1) bekezdése kizárólag az 1881. évi XL. t.-c. 1—12. pontjaiban felsorolt esetekre korlátozta és kedvezményként tartotta fenn.

A kedvezményekre vonatkozó törvények pedig szorosán magyarázandók.

Ezért a törvény szövegének és fentiek szerint a törvényhozó akaratának is megfelel a 162. számú jogegységi megállapodásban kifejezésre juttatott törvényt magyarázat, illetve az erre alapított jogi álláspont.

Ellenkező álláspont a törvény szövegével ellenkezik, contra legem magyarázni pedig nem szabad.

A részvénytársaságok és biztosító intézetek által az 1920. XXIV. t.-c. 20. §-a alapján fizetendő rendbírságnál az elévülés az illeték befizetésére megállapított határidő utolsó napjával veszi kezdetét. (Közigazgatási Bíróság 208. számú jogegységi megállapodása.) Az illetékszabályok 220. §-a úgy rendelkezik, hogy „azon kihágás, melyért az illető tettes a vétkes cselekmény vagy mulasztás napjától számítandó 3 év alatt kérdőre nem vonatott, büntetés tárgya többé nem lehet.”

Az illetékszabályoknak ebből a rendelkezéséből nyilvánvaló, hogy a büntetés a mulasztással függ össze s annak elévülése a vétkes cselekmény elkövetésének, vagy a mulasztásnak napjával veszi kezdetét.

Az illetékszabályoknak ezzel a világos és határozott rendelkezésével szemben közömbös, hogy a büntetés viselésére, illetőleg a rendbírság fizetésére milyen módozatokat állapítanak meg törvényes rendelkezések, nevezetesen a büntetést illetőleg a rendbírságot a vétkes cselekményt elkövető vagy a mulasztó fél egy összegben egy-